

**ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH SƠN LA
TRƯỜNG CAO ĐẲNG SƠN LA**

**GIÁO TRÌNH
MÔN HỌC: KẾ TOÁN NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI
NGÀNH: KẾ TOÁN DOANH NGHIỆP
TRÌNH ĐỘ: CAO ĐẲNG**

Ban hành kèm theo Quyết định số 474/QĐ-CĐSL ngày 27 tháng 8 năm 2020 của Hiệu trưởng trường Cao đẳng Sơn La về việc ban hành chuẩn đầu ra chương trình đào tạo trình độ cao đẳng, trung cấp năm 2020

Sơn La, năm 2020

TUYÊN BỐ BẢN QUYỀN

Tài liệu này thuộc loại sách giáo trình nên các nguồn thông tin có thể được phép dùng nguyên bản hoặc trích dùng cho các mục đích về đào tạo và tham khảo.

Mọi mục đích khác mang tính lệch lạc hoặc sử dụng với mục đích kinh doanh thiếu lành mạnh sẽ bị nghiêm cấm.

LỜI GIỚI THIỆU

Giáo trình Kế toán Ngân hàng thương mại dành cho sinh viên cao đẳng, trung cấp học khối ngành kế toán, mục tiêu của giáo trình cung cấp những kiến thức cơ bản, nền tảng về kế toán ngân hàng thương mại làm cơ sở cho học sinh học tốt các môn chuyên môn của nghề

Tôi xin bày tỏ lòng cảm ơn chân thành tới Ban giám Hiệu, hội đồng khoa học khoa kinh tế, phòng đào tạo đã tạo điều kiện thuận lợi để viết cuốn sách này.

Mặc dù hết sức cố gắng nhưng đây là lần đầu biên soạn giáo trình do đó không tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong nhận được sự đóng góp của bạn đọc để cuốn sách được hoàn thiện hơn.

Sơn la, tháng năm 2020

Chủ biên

Lê Thị Khánh Hòa

GIÁO TRÌNH MÔN HỌC

Tên môn học: Kế toán ngân hàng thương mại

Mã số môn học: MD

Vị trí, tính chất của môn học:

- Vị trí: Môn kế toán ngân hàng thương mại thuộc nhóm các môn học chuyên ngành được bố trí giảng dạy sau khi đã học xong các môn học cơ sở.

- Tính chất: Mô đun kế toán ngân hàng thương mại cung cấp những kiến thức về nghiệp vụ kế toán cơ bản của ngân hàng .

Mục tiêu môn học:

- **Về kiến thức:**

+ Vận dụng được các kiến thức đã học về kế toán ngân hàng thương mại trong việc thực hiện nghiệp vụ kế toán được giao

+ Vận dụng được các kiến thức kế toán đã học vào ứng dụng các phần mềm kế toán.

- **Về kỹ năng:**

+ Giải quyết được những vấn đề về chuyên môn kế toán và tổ chức được công tác kế toán trong ngân hàng thương mại;

+ Lập được chứng từ, kiểm tra, phân loại, xử lý chứng từ kế toán về các nghiệp vụ huy động vốn, tín dụng, ngân quỹ...;

+ Sử dụng được chứng từ kế toán trong ghi sổ kế toán chi tiết và tổng hợp;

+ Lập được các báo cáo tài chính theo quy định

- **Về năng lực tự chủ và trách nhiệm::**

+ Nghiêm túc, cẩn thận, trung thực khi nghiên cứu

+ Có ý thức học tập theo phương pháp biết suy luận, kết hợp lý luận với thực tiễn

+ Tuân thủ các luật và chế độ tài chính mà nghề học đòi hỏi

Nội dung môn học, mô đun:

1. Nội dung tổng quát và phân phối thời gian:

T T	Tên chương, mục	Thời gian (giờ)			
		TS	LT	TH	KT
1	Bài 1: Tổng quan về kế toán ngân hàng 1. Khái niệm và nhiệm vụ kế toán ngân hàng 1.1. Khái niệm 1.2. Nhiệm vụ 2. Đặc điểm và vai trò của kế toán ngân hàng 3. Các nguyên tắc cơ bản 4. Tài khoản và hệ thống tài khoản	4	4		

T T	Tên chương, mục	Thời gian (giờ)			
		TS	LT	TH	KT
	5. Chứng từ kế toán 6. Tổ chức bộ máy kế toán 7. Kế toán chi tiết và kế toán tổng hợp				
2	Bài 2: Kế toán huy động vốn 1. Một số vấn đề chung về kế toán huy động 2. Kế toán huy động vốn 2.1. Kế toán tiền gửi thanh toán 2.2. Kế toán tiền gửi có kỳ hạn 2.3. Kế toán tiền gửi tiết kiệm 2.4. Kế toán phát hành GTCG	8	2	6	
3	Bài 3: Kế toán nghiệp vụ tín dụng 1. Những vấn đề chung về kế toán nghiệp vụ tín dụng 2. Kế toán các hình thức cấp tín dụng chủ yếu 2.1. Kế toán hình thức cho vay từng lần 2.2. Kế toán cho vay theo hạn mức tín dụng 2.3. Kế toán cho vay theo dự án đầu tư 2.4. Kế toán nghiệp vụ bảo lãnh 2.5. Kế toán nghiệp vụ cho thuê tài chính 2.6. Kế toán nghiệp vụ mua bán nợ 2.7. Kế toán phân loại nợ và trích dự phòng rủi ro tín dụng	10	3	6	1
4	Bài 4: Kế toán nghiệp vụ ngân quỹ và các hình thức thanh toán không dùng tiền mặt 1. Kế toán nghiệp vụ ngân quỹ 1.1. Chứng từ và tài khoản sử dụng 1.2. Quy trình kế toán 1.2.1. Kế toán nghiệp vụ thu, chi tiền mặt 1.2.2. Kế toán nghiệp vụ điều chuyển tiền mặt 1.2.3. Kế toán nghiệp vụ đối chiếu số liệu tiền mặt cuối ngày 2. Kế toán các hình thức không dùng tiền mặt 2.1. Kế toán nghiệp vụ thanh toán bằng séc	10	2	8	

T T	Tên chương, mục	Thời gian (giờ)			
		TS	LT	TH	KT
	2.2. Kế toán hình thức thanh toán bằng lệnh Chi hay ủy nhiệm thu 2.3. Kế toán hình thức thanh toán bằng nhờ thu hay ủy nhiệm thu 2.4. Kế toán hình thức thanh toán bằng thư tín dụng				
5	Bài 5: Kế toán thu nhập - Chi phí và kết quả kinh doanh của NHTM 1. Chứng từ và tài khoản sử dụng 2. Quy trình kế toán 2.1. Kế toán doanh thu của ngân hàng 2.2. Kế toán các khoản chi phí của ngân hàng 2.3. Kế toán kết quả kinh doanh và phân phối thu nhập	8	2	5	1
6	Bài 6: Báo cáo tài chính trong ngân hàng thương mại 1. Bảng cân đối kế toán 2. Báo cáo kết quả kinh doanh 3. báo cáo lưu chuyển tiền tệ 4. Thuyết minh báo cáo tài chính	5	2	3	
	Cộng	45	15	28	2

2. Nội dung chi tiết:

Bài 1: Tổng quan về kế toán ngân hàng *Thời gian: 4h*

1. Mục tiêu:

- Trình bày được khái niệm và đối tượng và nhiệm vụ kế toán ngân hàng
- Mô tả được các nguyên tắc áp dụng trong ngân hàng, tổ chức bộ máy kế toán

trong ngân hàng

- Xác định được tài khoản và hệ thống tài khoản kế toán ngân hàng.
- Phân biệt được sự giống và khác nhau với kế toán doanh nghiệp

2. Nội dung bài:

2.1. Khái niệm và nhiệm vụ kế toán ngân hàng

2.1.1. Khái niệm

2.1.2. Nhiệm vụ

2.2. Đặc điểm và vai trò của kế toán ngân hàng

2.3. Các nguyên tắc cơ bản

2.4. Tài khoản và hệ thống tài khoản

2.5. Chứng từ kế toán

2.6. Tổ chức bộ máy kế toán

2.7. Kế toán chi tiết và kế toán tổng hợp

Bài 2: Kế toán huy động vốn *Thời gian: 8h*

1. Mục tiêu:

- Mô tả được kế toán huy động vốn
- Trình bày được phương pháp kế toán huy động vốn trong ngân hàng
- Trình bày nội dung, tài khoản sử dụng, chứng từ kế toán tiền gửi thanh toán, tiền gửi có kỳ hạn, tiền gửi tiết kiệm, phát hành GTCG.
- Mô tả quy trình kế toán tiền gửi thanh toán, tiền gửi có kỳ hạn, tiền gửi tiết kiệm, phát hành GTCG
- Phân biệt các hình thức huy động vốn trong ngân hàng.
- Vận dụng các quy trình hạch toán làm bài tập kế toán tiền gửi thanh toán, tiền gửi có kỳ hạn, tiền gửi tiết kiệm, phát hành GTCG

2. Nội dung bài:

2.1. Một số vấn đề chung về kế toán huy động

2.2. Kế toán huy động vốn

2.2.1. Kế toán tiền gửi thanh toán

2.2.2. Kế toán tiền gửi có kỳ hạn

2.2.3. Kế toán tiền gửi tiết kiệm

2.2.4. Kế toán phát hành GTCG

Bài 3: Kế toán nghiệp vụ tín dụng *Thời gian: 10h*

1. Mục tiêu:

- Trình bày được những vấn đề chung về kế toán nghiệp vụ tín dụng
- Trình bày được nội dung, tài khoản sử dụng, chứng từ sử dụng trong các nghiệp vụ tín dụng
- Mô tả được quy trình kế toán các nghiệp vụ tín dụng
- Phân biệt được các hình thức tín dụng
- Vận dụng quy trình kế toán làm các bài tập về nghiệp vụ tín dụng

2. Nội dung bài:

2.1. Những vấn đề chung về kế toán nghiệp vụ tín dụng

2.2. Kế toán các hình thức cấp tín dụng chủ yếu

2.2.1. Kế toán hình thức cho vay từng lần

2.2.2. Kế toán cho vay theo hạn mức tín dụng

2.2.3. Kế toán cho vay theo dự án đầu tư

2.2.4. Kế toán nghiệp vụ bảo lãnh

2.2.5. Kế toán nghiệp vụ cho thuê tài chính

2.2.6. Kế toán nghiệp vụ mua bán nợ

2.2.7. Kế toán phân loại nợ và trích dự phòng rủi ro tín dụng\

2.3. Kiểm tra

Bài 4: Kế toán nghiệp vụ ngân quỹ và các hình thức thanh toán không dùng tiền mặt

Thời gian: 10h

1. Mục tiêu:

- Trình bày được những vấn đề chung về kế toán nghiệp vụ ngân quỹ và nghiệp vụ thanh toán không dùng tiền mặt
- Trình bày được nội dung, tài khoản sử dụng, chứng từ sử dụng trong nghiệp vụ ngân quỹ, thanh toán không dùng tiền mặt
- Mô tả được quy trình kế toán nghiệp vụ ngân quỹ và các hình thức thanh toán không dùng tiền mặt
- Phân biệt được các hình thức thanh toán không dùng tiền mặt
- Vận dụng được quy trình kế toán làm các bài tập về nghiệp vụ ngân quỹ và thanh toán không dùng tiền mặt

2. Nội dung bài:

2.1. Kế toán nghiệp vụ ngân quỹ

2.1.1. Chứng từ và tài khoản sử dụng

2.1.2. Quy trình kế toán

2.1.2.1. Kế toán nghiệp vụ thu, chi tiền mặt

2.1.2.2. Kế toán nghiệp vụ điều chuyển tiền mặt

2.1.2.3. Kế toán nghiệp vụ đối chiếu số liệu tiền mặt cuối ngày

2.2. Kế toán các hình thức không dùng tiền mặt

2.2.1. Kế toán nghiệp vụ thanh toán bằng séc

2.2.2. Kế toán hình thức thanh toán bằng lệnh Chi hay ủy nhiệm thu

2.2.3. Kế toán hình thức thanh toán bằng nhờ thu hay ủy nhiệm thu

2.2.4. Kế toán hình thức thanh toán bằng thư tín dụng

Bài 5: Kế toán thu nhập - Chi phí và kết quả kinh doanh của NHTM *Thời gian: 8h*

1. Mục tiêu:

- Trình bày được những vấn đề chung về thu nhập, chi phí và kết quả kinh doanh trong ngân hàng
- Trình bày được nội dung, tài khoản sử dụng, chứng từ sử dụng trong kế toán thu nhập, chi phí và kết quả kinh doanh
- Mô tả được quy trình kế toán thu nhập, chi phí và kết quả kinh doanh
- Phân biệt được các khoản thu nhập, chi phí trong ngân hàng
- Vận dụng được quy trình kế toán làm các bài tập về kế toán thu nhập, chi phí và kết quả kinh doanh

2. Nội dung bài:

2.1. Chứng từ và tài khoản sử dụng

2.2. Quy trình kế toán

2.2.1. Kế toán doanh thu của ngân hàng

2.2.2. Kế toán các khoản chi phí của ngân hàng

2.2.3. Kế toán kết quả kinh doanh và phân phối thu nhập

2.3. Kiểm tra

Bài 6: Báo cáo tài chính trong ngân hàng thương mại *Thời gian: 5h*

1. Mục tiêu:

- Trình bày được các loại báo cáo tài chính trong NHTM
- Mô tả được biểu mẫu, phương pháp lập báo cáo sử dụng trong NHTM
- Vận dụng các biểu mẫu, phương pháp lập để làm các bài tập

2. Nội dung bài:

2.1. Bảng cân đối kế toán

2.2. Báo cáo kết quả kinh doanh

2.3. Báo cáo lưu chuyển tiền tệ

2.4. Thuyết minh báo cáo tài chính

CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN VỀ KẾ TOÁN NGÂN HÀNG

Mục tiêu:

- Trình bày được khái niệm và đối tượng và nhiệm vụ kế toán ngân hàng
- Mô tả được các nguyên tắc áp dụng trong ngân hàng, tổ chức bộ máy kế toán trong ngân hàng
- Xác định được tài khoản và hệ thống tài khoản kế toán ngân hàng.
- Phân biệt được sự giống và khác nhau với kế toán doanh nghiệp

Nội dung chính:

1. Đối tượng, nhiệm vụ và đặc điểm của kế toán ngân hàng

Kế toán ngân hàng là khoa học và cũng là nghệ thuật ghi chép, phân loại, tổng hợp và giải thích các nghiệp vụ tác động đến tình hình tài chính của các ngân hàng bằng thước đo tiền tệ nhằm cung cấp thông tin về tình hình và kết quả hoạt động của ngân hàng, làm cơ sở cho việc ra quyết định kinh tế liên quan đến mục tiêu quản lý kinh doanh và đánh giá hoạt động của ngân hàng.

1.1 Đối tượng

Kế toán là một công cụ quản lý rất quan trọng và không thể thiếu được trong bất kỳ một tổ chức kinh tế nào. Khi một tổ chức kinh tế muốn hoạt động có hiệu quả về mặt kinh tế và lợi ích xã hội thì công tác kế toán hết sức cần thiết. Nó cung cấp những thông tin rất quan trọng và hữu ích không những cho người trong doanh nghiệp mà cả cho người ngoài doanh nghiệp cả những người có lợi ích trực tiếp và lợi ích không trực tiếp.

Đối tượng của kế toán ngân hàng được chia làm ba bộ phận:

- Tài sản được phân theo hình thái biểu hiện và hiện trạng được thể hiện theo 3 cách phân loại khác nhau: tài sản cố, sử dụng vốn và vốn.
- Nguồn hình thành nên tài sản thể hiện nguồn gốc của sự ra đời tài sản trong ngân hàng thường gọi là nguồn vốn hoặc tài sản nợ
- Sự chu chuyển của tài sản thể hiện ở lĩnh vực ngân hàng trên toàn thế giới, giữa hệ thống ngân hàng của một quốc gia, giữa các ngân hàng hệ thống hoặc trong một ngân hàng mặt khác nó còn vận động giữa các loại tài sản, nguồn vốn và trong cùng một loại tài sản hoặc nguồn vốn.

Ba bộ phận hợp thành đối tượng kế toán ngân hàng đã phản ánh toàn bộ hoạt động của ngân hàng trong một thời kỳ và nhằm cung cấp các thông tin kế toán rất quan trọng có ý nghĩa vô cùng to lớn cho người sử dụng.

* Tài sản của Ngân hàng

Tài sản là một nguồn lực mà doanh nghiệp kiểm soát được và dự tính đem lại lợi ích kinh tế trong tương lai cho doanh nghiệp.